צא: כל התדיר פרק עשירי זבחים

אמר ליה אי תניא תניא. הא דפליגי רבי ורבנן בסוף כל המנחות בחות מלה (מנחות סב.) גבי תנופת זבחי שלמי צבור דילפינן מזבחי שלמי יחיד וקאמר רב פפא דכולי עלמא דון מינה ומינה ההיא מקמי דשמעה לברייתא דהכא דמפקינן [ה] גבי מתנדב שמן דפליגי בדון מינה ומינה ויש לתמוה דבפרק המנחות והנסכים (מס קד:) תנן אמר רבי טרפון מה מלינו בין שהוא בא מוכה בא מלא [ו] נגדבה אף שמן שהוא בא מוכה בא נדבה למה לי מה מלינו כיון דיליף הכא מקרא מדכתיב קרבן:

המוריד נחלת מעל המובח וביבה חייב. וא"ת אמאי חייב הא איתעביד לה מצוותה דהא תנן לה [ז] בפרק המזבח מקדש (לעיל פו.) וכן גחלת שפקעה מעל גבי המזבח לא יחזיר ושמא יש חילוק בין הורידה לפקעה [מא] והיא דתנן במסכת תמיד (דף לג.) מחזיר ממנה כקב גחלים מכבדן לאמה ויחה בגלו הכי משום דאיתעביד למצוותה כדאמר כשהי טרף בקלפי (יומא מו:):

הא רבי יהודה הא רבי שמעון.

וא"ת הא שמעינן ליה לר"ע דסבר ליה כר' שמעון בהגחל בתרא (נ"ל קיג.) דקאמר רבי שמעון משום ר' עקיבא לוכם אדם י' כלאים זה על גב זה כדי להעביר כו' ויש לומר דתרי תנאי ואליבא דר"ע:

גמ' [ט] אמר שמואל לדברי [א] ר"ט [א] המתנדב שמן קומצו ושיריו נאכלין מאי טעמא אמר [ב] קרא [ג] קרבן מנחה [ד] מלמד שמתנדבין שמן וכי [ג] מנחה מה מנחה [ד] קומצה ושיריה נאכלין אף שמן קומצו ושיריו נאכלין א"ר זירא אף אנן נמי תנינא א"ר שמעון אם ראית שמן שמתחלק בעזרה אי אתה צריך לשאול מהו אלא מותר רקיקי מנחות ישראל ולוג שמן של מצורע שאין מתנדבין [ה] מכלל דמ"ד מתנדבין מתחלק אמר ליה אביי אימא סיפא אם ראית שמן שניתן על גבי אישים אי אתה צריך לשאול מהו אלא מותר רקיקי מנחת כהנים ומנחת כהן משיח שאין מתנדבין שמן מכלל דלמ"ד מתנדב [ה] כולן לאישים לאביי קשיא רישא לרבי זירא קשיא סיפא בשלמא לרבי זירא רישא בשירים סיפא בקומץ אלא לאביי קשיא תנא רישא אטו סיפא בשלמא סיפא תני משום רישא אלא רישא משום סיפא מי תני אין [ו] אמרי במערבא [ז] תנא רישא משום סיפא: [ח] ת"ש [ט] יין כדברי ר"ע לספלים שמן [ו] כדברי רבי טרפון לאישים מאי לאו מדיין כולו לספלים שמן [ח] כולו לאישים מידי איריא הא כדאיתא והא כדאיתא אמר רב פפא כתנאי [י] שמן לא יפחות מלוג רבי אומר שלשת לוגין במאי קמיפלגי אמרוה רבנן קמיה דרב פפא [יא] דון מינה ומינה דון [ב] מינה ואוקי באתרה איכא בינייהו דרבנן סברי [יב] מה מנחה מתנדבין אף שמן מתנדבין [ומינה מה מנחה לוג שמן אף כאן לוג שמן ומה מנחה קומצה ושיריה נאכלין אף שמן קומצו ושיריו נאכלין [יא] ואידך ממנחה מה מנחה מתנדבין אף שמן מתנדבין ואוקי באתרה] כנסכים מה נסכים שלשת לוגין [אף שמן שלש לוגין ומה נסכים כולן לספלין] אף שמן כולן [ב] לאישים אמר ליה רב פפא לאביי [ג] אי ממנחה מייתי לה [רבי] דס"ל דון מינה ומינה אלא רבי [ד] מאזרח גמר לה א"ל רב הונא בריה דרב נתן לרב פפא מי מצית אמרת הכי והתניא [יג] קרבן מנחה מלמד שמתנדבין שמן וכמה שלשה לוגין ומאן שמעת ליה דאמר שלשה לוגין רבי היא וקא מייתי לה מקרבן א"ל [יד] אי תניא תניא [טו] אמר שמואל המתנדב יין מביא ומזלפו על גבי האישים מ"ט אמר קרא [ג] ויין תקריב לנסך חצי ההין אשה ריח ניחוח לה' והא קא מכבי כיבוי במקצת לא שמיה כיבוי איני [יז] והאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה [יח] המוריד גחלת מעל גבי המזבח וכיבה חייב דליכא אלא האי איבעית אימא כיבוי דמצוה שאני ת"ש דתנא ר"א בן יעקב [יט] כלפי שנתנה תורה [יח] לתרום יכול יכבה ויתרום אמרת לא יכבה [טו] שאני התם אפשר דיתיב ונמר [טז] ת"ש יין כדברי ר"ע לספלים שמן כדברי רבי טרפון לאישים ועוד תניא [ג] יין נסך [יז] לספלים או אינו אלא לאישים אמרת [יא] לא יכבה [טו] [יט] לא קשיא [יט] הא רבי יהודה הא ר"ש למימרא דשמואל כר"ש סבירא ליה [יט] והאמר שמואל מכבין [יא] גחלת של מתכת ברה"ר בשביל שלא יזוקו בה רבים לוגין ניהו כדנפקא לן במנחות (דף קד.) אזכרה מלמד שמתנדבין יין: **ומה נסכים כולן לספלים.** כלומר כיון דרבי אוקי באתרה אית ליה להא נמי אוקי באתרה ומה [ו] יין כולו לספלים אף שמן דלאו בר ספלים כולו לאישים וכיון פשיטא לן דכולו לספלים ואינו מתחלק לכהנים דהא מאזרח איתרבי דכתיב בנסכים כל האזרח יעשה ככה (במדבר טו) ומנחת נסכים כולה כליל: **רבי מאזרח גמר לה.** לנדבת שמן וכי נמי דיינת מינה ומינה שלשת לוגין הן שהוא פחות שבנסכים דנסכים של ככר רביעית ההין יין [לא] כתיב כהן [לב] (שם): **ומי מליים אמרים הכי.** דרבי מאזרח גמר לה: **אשה ריח ניחוח.** אלמא יש יין שהוא לאישים ואיזה זה זה יין הבא בפני עצמו דאילו הבא בגלל זבח כתיב הסך נסך שכר (שם מח) לשון שביעה לשון שכרות שיהא נראה על גבי המזבח כספוקקין את השיתין כדאמרינן במסכת סוכה (דף מט:): **לא שמיה כיבוי.** דלא קפיד קרא אלא אאש תמיד תוקד על המזבח (ויקרא ו): **כלפי.** כלומר הואיל: **לפרוס.** את הדשן: **יכול יכבה.** אם מצאן כולן לוחשות שאינן מאוכלות: **אמרת לא יכבה** [לג]. אלמא כיבוי דמלוה אסיר [לד]: **ונמר.** וממתין: **אי אינו אלא לאישים.** דאמר (שבת קכ:) דבר שאין מתכוין אסור הוי לא [לה] מתכוין הלכך עקר ליה למשמעותיה דאשה דמדרשיה נחת רוח הוא לפני כאישים והכי מסיק לה לברייתא בספרי [שלח טו יז]: **הא רבי שמעון.** שמואל כרבי שמעון דסיון דאין מתכוין לכבות אין לא מכבה דאייה [לו] עליו לאסור למעקר משמעותא דאשה משום קושיא דלא מכבה ואם תאמר פסיק רישא ולא יאות הוא אפשר דמזליף ליה בטיפין דקות מאד הלכך אי נמי מכבה בטיפים גסות דבר שאין מתכוין הוא: **נחלת של מתכת.** לאו בת כיבוי הוא [לז] ואיקורא דרבנן הוא דאיכא ובמקום איחוד רבים לא גזור רבנן: אכל

שיטה מקובצת המתנדב יין מביא ומזליפו ע"ג האישים. ותיקא נסכים הבאין בפני עצמן אבל נסכים הבאין בגלל חומת אינו מזלפן דמפיג בהו הסך נסך שכר דמשמע לשון שביעה ושכרות למזבח היכו כשנתנו לספלים ומתן דלית ליה מזלפי על גבי האישים מפרש לתלי קרא נחת רוח לשם כאישים:

עין משפט נר מצוה

לא א ב מי' פ"ג מהלכות מעה"ק הלכה יד:
לב ג מי' פ"ג מהל' מעה"ק הלכה יד:
לג ד מי' פ"ג מהל' תמידין הלכה ו:
לד ה מי' פ"ג מהל' שגגות
הל' ב ומ"מ סה הל' ז טוש"ע א"ח סימן שלב סעיף כ:

תורה אור השלם

1. וְנִפְשׁ כִּי תַקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה לַיהוָה סֹלֶת יִהְיֶה קָרְבָּנוֹ וְיָצַק עָלֶיהָ שָׁמֶן וְנָתַן עָלֶיהָ לְבֹנָה: ויקרא ב, א
2. כֹּל הָאֹרֶת יֵעָשֶׂה בְּבָה אֵת אֵלֶּה לְהַקְרִיב אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: במדבר טו, ג
3. וְיַיִן תַּקְרִיב לְנֶסֶךְ חֲצִי ההין אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: במדבר טו, י
4. וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ לֹא תִכְבֶּה וּבִעֵר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן עֵצִים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֲלְבֵי הַשְּׁלָמִים: אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה: ויקרא ו, ה-ו

מוסף רש"י

ושיריו נאכלין. בלא הרי סליה למזבח, ושאני ליה לסתומא כין שמן דמלי קמץ וכין יין דלא מלי קמץ (מנחות עד: מכתי"ו) **שמן לא יפחות מלוג.** בחזי למנחת נדבה ואע"ג דהוא מתכוין להקריבו כפני עלמו נעסכים, והך סתמא כר' מרטון דאמר אף מתנדבין שמן (שם קד:) דון מינה ומינה. לכל דבריה נלמוד מתנה מאחר שביקרי לך דבר למדתי מתנה מחכירי אף לכל דבריה נלמוד מתנה (שנהדרין עה: וכ"ר"ל שבועות לא.) דון מינה ואוקי באתרה. דון עיקר הדבר ללמדו מחכירו, אבל לשאר דברין שאתה מוצא דיני מסורים בו אתה יכול ללמוד מיניה ובא דבר מחבר ולשון נרוך ללמד מחכירו, העמידהו במקומו ולא משיבו מחכירו (שנהדרין עה.). אי: כלומר לאחר שלמדני משם ובאמתא לאמן, העמידהו בתן בחוות שאר דברים המסורים בו (שבועות לא. וכ"ר"ל חולין קכ.). אי: למאי דלריכי נמרינן, למאי דלא לריכינן מוקמינן בחתא (יבמות עח.) **דרבנן סברי** מה מנחה מתנדבין. דשמן דבא נדבה נמרינן מנחה נדבה, כלאחר קרבן מלמד שמתנדבין שמן, והכא דבא בגלל נדבה כתיב כי מקריב קרבן מנחה: ואוקי באתרה בנסכים. דשמן הבא בפני עלמו הי נעסכים דומיא דיין: מאזרח גמר לה. כי היכי דגמרינן יין נמי גמר רבי אזרח מלמד שמתנדבין שמן, וכין מינה כל הנסכים שלשה לוגין: קרבן מנחה מלמד כו'. אלמא ממנחת נדבה גמר לה (מנחות קו.) **המתנדב יין.** בלא קרבן, מביא ומזלפו על גבי האישים. על הלח דהשתא הויא סוליה לאזכה (שם עד: מנחת"ו) **וביבה חייב.** משום לא תכבה (יומא מז:) **כלפי.** תמוך (פסחים מ:): **מכבין בחלת של מחבת.** שמצלינין לחון פשולת של בחל, דלא שיך כבוי בהכי מלאוריתא, ומדרבנן אסורה ויכיכה לאיכה מוקלה לרבים לא גזרו על הנסות (שבת חב.):

ליקוטים

הפתגיב שבן קוסבצ. ואאי דלקמצה בפה ידו כדרך קמיצת המנחה אי אפשר, אלא שמפריש בכלי שיעור קומץ שהוא כשני זיתים. (מהר"ש פרייב המנאים)
*) ועי' מוסף רש"י בדיה ובמרי נאלגלן. (והרגמ"ה מנחות דף סד ע"ב מי' קומלו. יקמנו):

מסורת הש"ס

א) [ע' תי"ט סוף פי"ב דמנחות], ב) [מנחות קו.], ג) [שם עד.], ד) [שבת לג.] וש"נ], ה) [וטפל דמנחות פי"ב ה"ד. עי' ספרי שלח קו. ו) מנחות קו.] [וסס כל הסוגיא בכתה שע"ש], [ז] [מנחות עח: וש"נ] ע' ירושל' ח יבמות פ"ח ה"ג, פ"ב א, מנהדרין פ"ט ה"א, שבועות פ"ד ה"ב פ"ה ה"ב, ח) [שבת קטו: וש"נ], ט) מנחות עד.], י) [יומא מו:], כ) כע"ז ר"ס, מ) [שבת מח: וש"נ], נ) ע' חולין קב., ע) מנחות פט., פ) [וד' כב. כט: מא: ובשאר דוכתי, אמנם עיקר מלגת דרי"ו נוסיף בכולה כב: בתשבה וכגמ"ו].

גליון הש"ס

גבו' יין בדברי ר"ע. עי' מנחות דף לא ע"ב תוס' ד"ה למיימר:

שינויי נוסחאות

א) לדברי ר"ט בתתן (ש"ס): וכן ליתא בכתה"ר ומנחות (עד ב), ובאמת נראה למיימר, וכ"ש דאינא שמילתו (ש"ס): ב) כפ"ר דתניא דנפש כי תקריב קרבן מנחה. ומיהת אמר קרא נמתן (ש"ס): ג) ל"ל וכמנחה (ש"ס): ד) מתנדבין שמן (ש"ס): מכלל דלמ"ד (ש"ס): ה) מתנדבין שמן אחיל לאישים כל"ל (ש"ס). כ"ל כולו לאישים (ש"ס): ו) בכ"ל אמרי במערבא אין: ז) מדברי הגאון מנחות (לא ב) וכמולין (כב ב) בר' דלג"ל שמן. ומתרבי דפלג ר"ט טין. והגר"ר"ב סס כתב על דברהים דמלוה ליישב: ח) שמן נמי כולו (ש"ס): ט) [ל"ל דון מינה (ש"ס): י) סברי דון מינה ומינה דון מינה מה מנחה בר' (ש"ס): יא) נאכלין ורבי סבר דון מינה ואוקי באתרה דון מינה מה מנחה בר' (ש"ס) ובכ"ר בבתה"ר ובמנחות: יב) ל"ל כולו לאישים אמר להו רב פפא אי ממנחה ולאבי לא פליגי דדון מינה ומינה בר' (ש"ס): יג) כמנחות איתא אמר להו רב פפא. ותיכת לאביי ליתא (הגר"ר): יד) תורה ראשת לתרום (ש"ס): טו) ל"ל תבבה (ש"ס). ולכ"ל דקרא (ויקרא ו): טז) ככ"ל נוסף עד דלהרי אפר: יז) כתה"ר ובילקוט לנסך. כלנון הספרון: יח) דרבי (ש"ס): יט) לות מ': יט) מדמצי למכתב כי תקריב מנחה וכתב בר' (ש"ס): כא) ל"ל אינא (ש"ס): כא) ניתן ע"ב האישים תנא כי' ל"ל (ש"ס): כב) ניתן (ש"ס): כג) כ"ס נוסף ושעמא דר' עקיבא פפרש בגמ': בר) מיכת ביין ליתא ד"ה (והא הוספת ה"ה), ומי' לר' עקיבא נמי ס"ל דמתנדבים יין (ש"ס): בא) דאיצטריך למיתני שמן כדברי ר"ט דלא מיתני ליה סתמא ל"ל (ש"ס): בו) למד (ש"ס): בז) ללמוד (ש"ס): בח) ל"ל נמי דלמינו מינה מה בר' (ש"ס): בט) כתה"ר ודיו נדבה לח הקרב בפני בר' ונו' ל"ק נדבה הבא בפנ"ע ביין הבא בר': ל) דמה (ש"ס): לא) בדיו שמן. ול"ל. ולא מאזרח גמר דמתנדבין שמן ל"ל דלגזיר מיין דבהדיא כתיב ביה בשמן דכיומים הכין דהייבו ג' לוגין (חג"ג ובש"ש שם): לב) כש"מ נוסף הכהן ר"ב לוגין: לג) כתה"ר ודיו חבבה. ולא לעל לות טו': לד) ל"ל נמי אסור (ש"ס): לה) ל"ל בלא (באה"ס): לו) ל"ל לאסור עליו (ש"ס): לז) ל"ל היא (ש"ס): לח) ל"ל דמסקינן (ש"ס): לט) ל"ל ובא (ש"ס): מ) ל"ל לעיל (ש"ס): מא) כש"מ נוסף דקעבה מאליה חשבה נעשית מצוותה אבל הוריידה לא נעשית מצוותה:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com